

בעזרה"ת עיון תורני שכונתי אֵלֶּה הַשְּׁלַח וְהַתְּשִׁיבָה

גליון 632

בית הכנסת "עולי בבל" ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל רח"י יוסף חיים אור-יהודה ת"ו

צער גדול הוא לאדם שאמו מתה עליו. כי אמא, כך אומרים העולם, זו אמא... כוונתם: גם כאשר צאצאיה הינם מבוגרים, פטירתה מהווה צער גדול עבורם. אך דרך העולם שהמבוגרים מתים, והיתומים בני הארבעים פלוס – מצליחים בעזרת ה' להתנחם.

פסחה האלה

אדם באמצע תפילת שמונה עשרה, ומחשבותיו מתרוצצות על כל העולם רק לא במילים. על הבניה המדוברת בבנין... על המכירה שהוא צריך להספיק להגיע אליה וכו' וכו', נשמע לכם מוכר... איך זה יכול להיות שאחרי כל כל הרבה שנים אנחנו עדיין לא מסוגלים להתרכז כראוי בשמונה עשרה? איך נפטרים מאותן מחשבות? והתשובה היא ככל שנכניס יותר אמונה לחיינו, שרק הוא המתכנן את צעדינו ולא נסמוך על כוחינו וככל שנכניס תכנים "טהורים וקדושים", כלומר נעסוק בתורה ונלמד יותר גמרא, כך ה"גייגות" שלנו בראש יתמלאו מחדש והמח יבצע לבד מחיקה לדברים שאינם נצרכים.

ועוד תשובה: "וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֲשׂוֹ" האבות הקדושים שמרו שמירה אדוקה על כל מבט ומבט... כתוב שהאבות הקדושים לא הרימו את עיניהם מארבעת אמותיהם. לכן כתוב "וישא יעקב עיניו", שזו היתה ממש טרחה בשבילו להרים את עיניו ולהסתכל למרחב. על זה כתב הרמב"ן באגרתו המפורסמת "כָּל דְּבָרֶיךָ יְהִי בְּנִחָת, וְרֵאשֶׁתְּךָ כְּפוּף; וְעֵינֶיךָ יִבִּיטוּ לְמַטֵּה לְאַרְצָךְ, וְלִבְךָ לְמַעְלָה; וְאַל תִּבְיט בְּפָנֵי אָדָם בְּדַבְרֶךָ עִמּוֹ". וסוף סוף הרים יעקב את עיניו והסתכל, ומי בא מולו? עשו! "וַיִּשָּׂא יַעֲקֹב עֵינָיו וַיֵּרָא וְהִנֵּה עֲשׂוֹ" ואנחנו מה? אנחנו בוכים שלא מצליחים לכוון בברכות, כי אין לנו ישוב הדעת! כמות המידע שאנו חשופים אליו ביום אחד היא אסטרונומית, שלא כמו בתקופות עברו, בהן אדם רגיל לא נחשף לכמות כזאת במשך כל חייו. פלא שאנחנו לא מכוונים...?

אנחנו צריכים לזכור שבכל פעם שאנו מרימים את עינינו "מעל המותר", אל נתפלא ש... "וְהִנֵּה עֲשׂוֹ"!

שבת שלום
שמשון אליעזר פוקס

לא כן הדבר כאשר נפטרת אשה בלידתה. היתום הקטן שהגיע זה עתה לעולם, יודע לרוב כל חייו סבל ומכאובים יותר מרבים אחרים ואף אין לו אם שתנחמנו בשעת צערו. בספר "שבט שמעון" מפרש לפי הקדמה זו את תיאור התורה בפטירתה של רחל אמנו בלידת בנה הקטן: "ויהי בצאת נפשה כי מתה ותקרא שמו בן-אוני, ואביו קרא לו בנימין". וכך הוא מפרש: "בן-אוני" – שהכל יצטערו בגינו ויתאוננו על אמו שנפטרה. "ואביו קרא לו בן-ימין", שיעקב הבטיח לעצמו ולסובבים שהוא יהיה לילד כאב וכאם יחד לבל יחסר לו דבר.

ואנו כמובן נדרשים לשאלה: לשם מה הודיעה לנו התורה לדורות עולם את שני השמות שנקראו לבנימין בלידתו? יש אדם, שכאשר מתרגשת עליו צרה הוא שוקע בגינה ברחמים עצמיים ובעקבות זה כל הסובבים נדים לו בראשם ברחמים. וכך, גדלה צרתו והוא שוקע בדיכאון עמוק. לעומתו, יש אדם שלוקח את הצרה והופך אותה למנוף לעליה, במקום לשקוע הוא צף ומציף אחרים וצרתו מלמדת אותו איך לעזור לאחרים באותו מצב. הסיבה שסיפרה לנו התורה על שני השמות שניתנו לבנימין. רחל אמו קראה לו "בן-אוני", "בן צערי" (רש"י) – כולם יזדהו עם צערו, יצקצקו בלשונם ואז התוצאה תהיה שבנימין יהיה אומלל עם דיפלומה. יש לו סיבה טובה. אבל יעקב אבינו לא הסכים לזאת, הוא קרא לו "בן-ימין", הוא עודדו שאת החולשה שלו יגייס לטובת אחרים, כיתום – יעזור ליתומים ויהיה בבחינת ימין חזקה עבורם.

כל אחד מאיתנו יכול ברגעים קשים לבחור האם "להתמסכן", או לעזור לאחרים במסכנותם.

זמני השבת
הדלקת נרות 4:17
מוצאי שבת 5:18
נא לשמור על קדושת הגליון
אין לקרוא בשעת התפילה
לית 5:51

אָהַל הַחַיִּים

הדלקת נרות במסיבת חנוכה ובבית הכנסת נהגו כל ישראל, שמברכים ומדליקים נרות חנוכה בבית הכנסת כדי לפרסם את הנס. ומנהג זה נפסק על ידי מרן השלחן ערוך (בסימן תרע"א), וכן נהגו בכל התפוצות. ובכותל המערבי, גם כן נהגו להדליק נרות חנוכה בין תפלת מנחה לתפלת ערבית. ופעמים רבות כיבדו בהדלקת הנרות את גדולי הדור, כדי לפרסם יותר את הנס, וכמה פעמים הוזמן מרן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל להדלקת נרות חנוכה בכותל המערבי, ועל אף שהיה זמנו יקר מאד בעיניו, בכל זאת מצא לנכון להדליק שם נרות חנוכה לפרסום הנס.

ומכאן יצאו לדון גדולי דורינו, לגבי מסיבות חנוכה שנעשות באולמות וכדומה בלילות חנוכה, ומשתתפים שם קהל רב ומביאים לשם תלמידי חכמים שישמיעו דברי תורה ומוסר לחזק את העם בתורה ובקיום המצוות. האם רשאים להדליק שם נרות חנוכה בברכה או לא. ושורש הספק בזה, הוא משום שיש אומרים שמנהג ההדלקה הוא דווקא בבית הכנסת, מפני שבית הכנסת דומה קצת למקדש ששם אירע הנס, אבל במקומות שאינם בית כנסת, אי אפשר להדליק.

ולמעשה מרן הגאון רבי שלמה זלמן אוירבעך זצ"ל פסק שאין לברך על הדלקה כזו, מפני שעצם ההדלקה בבית הכנסת אינה מפורשת בגמרא, ורק היא מנהג קדמון שנהגו בו עוד מזמן הגאונים, ולכן נהגו גם לברך על הדלקה זו בבית הכנסת, אבל במקומות שאינם בית כנסת אי אפשר לברך.

רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל פסק, שאפשר להדליק נרות ואף לברך על ההדלקה במקומות אלו, מפני שיש בהדלקה זו פרסום הנס גדול, וגם יש אנשים שאינם מדליקים בבתיהם, ולכן הנוהגים להדליק בברכה במקומות אלה, יש להם על מה שיסמכו. (חזון עובדיה עמוד מז)

אהל לחידוש

חידושים ופנינים לשולחן השבת

"וישאל יעקב ויאמר הגידה נא שמך ויאמר למה זה תשאל לשמי"

הגאון רבי לייב חסמן, בעל "אור יהל", מביא בשם ספר קבלה קדמון שכאשר שאל יעקב את המלאך: "הגידה נא שמך", ענה לו המלאך: "למה זה תשאל לשמי", מכאן שהוא שמו של המלאך: "למה זה תשאל לשמי". כידוע שמו של כל מלאך מרמוז על מהותו ותפקידו, מדוע אם כן נבחר שם זה עבור שרו של עשיו? את הדברים הסביר רבי לייב במשל: כפרי אחד הגיע בפעם הראשונה לעיר הגדולה, שוטט הכפרי נפעם ברחובותיה ועיניו לא שבעו ממראות הכרך הגדול. במהלכו הגיע לאולם חשוך שבו הקרינו שקופיות על גבי הקיר. אנשים רבים ישבו והביטו בתמונות המוקרנות על הקיר. נכנס הכפרי והתיישב ביניהם.

מסכנים חשב הכפרי לעצמו מפני מה הם יושבים בחושך... מתוך רצון להיטיב עינם קם ממקומו ניגש אל קצה האולם והדליק את האור. לתדהמתו, מיד כאשר העלה את האור, נעלמה התמונה מעל גבי הקיר... מה איתך?! צעקו יושבי האולם כבה מיד את האור! באור לא רואים מאומה! רק כאשר האולם חשוך מבחינים בתמונה. וזה גם הסבר הכתוב אמר רבי לייב כאשר יעקב אבינו ניצח את שרו של עשיו אמר לו: "הגידה נא שמך", מהו סודו של היצר הרע המושך אחריו אנשים כה רבים ומפילים ברשתו. על שאל הזו ענה לו המלאך וגילה ליעקב את סודו: "למה זה תשאל לשמי" כוחי הגדול נובע מעצם זה שאנשים "יושבים בחושך" ואינם שואלים לשמי... לו היו "מדליקים את האור" היו מבינים כי כל מה שיש לי להציע להם הוא דמיון שווא ותעתועים...!

"ויותר יעקב לבדו"

כתוב במדרש בסוף פרשת ויצא: "כמה מלאכים היו חלים ומרקדים לפני אבינו יעקב בכניסתו לארץ? רב הונא בשם רב אייבו אמר ששים ריבוא מלאכים היו מרקדים לפני יעקב אבינו בכניסתו לארץ. כמו שכתוב ויאמר יעקב כאשר ראם מחנה אלקים זה, ואין שכינה שורה פחות מששים רבוא. רבנן אמרו מאה ועשרים ריבוא, שנאמר ויקרא שם המקום ההיא מחניס, מחנה הרי ששים ריבוא, מחנייס הרי מאה ועשרים ריבוא". ליעקב היו רבבות מלאכים, ובסוף מה נאמר: "ויותר יעקב לבדו". להיכן נעלמו כל החיילים (המלאכים) בצבא האדיר של יעקב? אלא את המלחמה, בסופו של דבר, יכול האדם לנצח רק אם יתגבר בעצמו. כל הסיוע ממרומים לא יועיל אם האדם לא ילחם בעצמו, ויתגבר על השטן לנצחו. כל הצלחתו של יעקב היתה מחמת שהיה 'לבדו', מפני שאמנם במלחמה מול השטן "אלמלא הקדוש ברוך הוא עוזרו אין יכול לו", והאדם חייב את עזרתו של הבורא;

אך זאת לא תגיע, וכל סיוע ממרומים לא ינתן – אם האדם לא יעשה כל מה שביכולתו ויתאמץ בעצמו.

להערות והארות, הנצח ות,
לעילוי נשמת וכו' 054-8444774
לקבלת העלון במייל נא לכתוב ל:
8444774@Gmail.com

אהל המעשה

עשיר אחד היה רוכב על סוס אביר, ופניו אל הכפר לקנות עז חולבת שתדור בחצרו. קנה עז ותלה בצווארה פעמון. קשר חבל לזנב הסוס, חיברו לסרט הפעמון, ושב לעירו שמח וטוב לב, כשהעז מתנהלת בעקבות הסוס. כל זמן ששמע את הפעמון מקרקש, ידע שהעז מאחוריו.

עקבו אחריו שלושה גנבים והתחרו ביניהם. האחד התפאר כי יכול הינו לגנוב לעשיר את העז בערמה, מבלי שירגיש בו. השני הבטיח בהן צדקו שבכוחו לגנוב מהעשיר את הסוס ולהימלט עמו. והשלישי הרחיק לכת והתחייב כי יכול הוא לגנוב את החליפה אשר לגופו של העשיר ולברוח בלי שיחוש בו.

החליטו הגנבים לגשת ל"מלאכה", ויצאו כל אחד לדרכו. הראשון החל לעקוב אחר העשיר, ובאמצע הדרך שלח ידו, השיל בזריזות את הפעמון מצווארה של העז וקשרו לזנב הסוס ואת העז לקח לעצמו. דינדון הפעמון המשיך להצטלצל באוזני העשיר, והוא לא חשד בדבר, בטוח היה שהעז מהלכת בעקבות הסוס. רק כשעצר למנוחה בצד הדרך, נחרד לגלות כי העז נגנבה והפעמון לבדו קשור לזנב הסוס.

הברנש השני כבר המתין במקום. ראהו מדוכדך ונד לעברו ברחמים: "מדוע הנך עצוב, אדוני?". שמח העשיר לשתפו בצרתו, ושח לו אודות העז היקרה שנשדדה ממנו. "טוב שסיפרת לי, ראיתי אדם הבורח עם עז לכיוון השני", סיפר בלהט. "אשמור על סוסך, ורוץ אחריו". העשיר רץ בכל כוחותיו לעבר הכיוון עליו הורה לו, ואין עז ואין גנב... בלב כבד שב על עקבותיו ו... אין גם סוס. הבין כי ה"שומר המסור" היה לא אחר מאשר גנב ערמומי...

שרך דרכו רגלי, הלוך ושפוף, הלוך ובכה על האובדן הכפול של הסוס והעז. החום היה כבד והשמש קפחה. הגיע לבאר מים חיים, והנה אדם עומד על שפתה, מביט לתוכה ודמעותיו נמהלות במימיה. "מה לך כי תבכה?", שאל בעניין. והלה סיפר כי התכופף לבאר להרוות צמאונו במימיה, וצרור כספו נשר מחיקו ונפל למעמקיה. מצא העשיר חבר לצרה, וביקש לנחמו ב"נחמת שוטים": "אכן, יום של פגעים הוא, גם לי נגנבו היום עז וסוס".

"הבלים!", הגיב הלה, "מה שוויים? אם רק תצליח להעלות את ארנקי מהבור, אתן לך בשכרך את דמי הסוס והעז גם יחד, ועוד מתנה דמי טירחא". התקווה שבה לפעום בו, המזל מתחיל להאיר לו פנים. חיש קל פשט חליפתו מעליו והשתלשל לבאר. חיפשו העלה חרס, והאוויר כלה בריאותיו.

כשהגיע ועלה בשארית כוחותיו, לא מצא לא את חליפתו ולא את הגנב...

לפעמים בא היצר הרע ומציע לנו כל מיני הצעות רק "לטובתנו", אך בסוף גורם לנו להפסיד הכל... בכל הצעה שהוא מציע באדיבות, עלינו לבדוק היטב היכן מסתתר ההפסד הערמומי...

לימוד מהפרשה: בזמן שנודע ליעקב אבינו שעשיו אחיו בא לקראתו עם פלוגת לוחמים, הדבר ראשון שהוא עשה זה לחלק את העם והממון לשתי מחנות - כדי לצמצם את היקף הסכנה, ומכאן אנו למדים יסוד גדול: כאשר נקלע אדם לבעיה או צרה חלילה, אל לו להתחמק מהבעיה באמצעות המילים הכבירות "יהיה טוב"... ה' יעזור... הכל מלמעלה... אל לו לטמון את הראש באדמה ולסמוך על הנס ולצפות שמלאכי עליון יגוננו עליו ויעשו עבורו את העבודה, אלא גם אם זכויותיו רבות - ואפילו אם קוראים לו יעקב אבינו, עליו להתאמץ כפי שידו משגת ולעשות את כל התחבולות כדי להציל את עורו וממונו, ולמזער את הסכנה עד כמה שיוכל. ורק כאשר כלו כל הקיצים ואין לאדם שום דרך התגוננות, אזי יסמוך על הנס.

בסיום השיעור היומי, פנה התלמיד בשאלה: זה עתה למדנו שאין בן דוד בא עד שתכלה הפרוטה מן הכיס. משמע שבוה תלוי ביאת המשיח. במקום אחר נאמר כי ביאת המשיח תלוי בזכות נשים צדקניות. ענה לו המלמד, תלמידי היקר, שתגדל תבין שאין כאן סתירה: "בזכות נשים צדקניות – תכלה הפרוטה מהכיס..."

שאלו את התרגולות – איפה הייתן מעדיפות להתגורר? ענו התרגולות: "בכפר בסין, שם התרגולות חופשיות מטילות ביצים בשדה והסינים צמחוניים". שאלו את הפרות – איפה הייתן מעדיפות לחיות? ענו: "בהודו, שם הפרה קדושה מתרחצות בנהר רובצות היכן שהן רוצות ולא מובלות לשחיטה". שאלו את החמור – היכן אתה מעדיף לחיות? ענה: במדינת ישראל! ישראל מדינה דמוקרטית וחופשית וכל חמור יכול להיות מנהיג.

קצתה האתול

עשיו הרי הוא האח היחיד של יעקב. אם כן מדוע כופל יעקב את דיבורו ואומר "מיד אחי, מיד עשיו"? ידוע הסבר המפרשים שליעקב היה חשש כפול - מסכנת "אחיו" ומסכנת "עשיו". חושש היה יעקב שמא יגיע אליו אחיו כ"עשיו" וירצה להורגו, אך יותר מכך חשש שמא יבוא אליו כ"אחיו", וירצה להתחבר אליו, ובדרך זו לסכן את משפחתו מבחינה רוחנית. סכנה זו היתה אצלו בדרגת סיכון ראשונה, ולכן הקדים אותה.

לאור זאת, מסביר ה"קדושת לוי", שמעשה אבות סימן לבנים: בתפלתו זו ביקש יעקב לרמוז לבניו כיצד להתמודד עם מלחמת היצר, שרו של עשיו. לא תמיד בא היצר להחטיא את האדם בצורה גלויה כ"עשיו", פעמים מתלבש הוא במעטה של אחווה ורעות כ"אחיו", ומיצר כזה צריך להיזהר ולהישמר שבעתיים.

דוד המלך משבח את ה': "ה' לי בעוזרי ואני אראה בשונאי" (תהלים קי"ח, ז'). במלים אחרות, מבקש דוד שהי' עוזר לו תחילה עם ה"עוזרים" לו - אלו המראים עצמם כאוהבים, ולאחר מכן עם ה"שונאים" אתם קל יותר להתמודד בהיותו מכיר בשנאתם. לפיכך, כדי לנצח את היצר, דרושה פקחות רבה. ולא רק כדי להילחם בו, אלא קודם כל כדי לזהות אותו. הבעיה הגדולה היא, שהוא כאמור דואג לטשטש בכל מצב את זהותו, עד שלא רק שאינו נראה לאדם כאויב, אלא שהוא מתחזה לאוהב, וגרוע מכך, פעמים רבות הוא נראה לאדם כאילו זה הוא עצמו, ולא כגורם חיצוני. ופעמים שהוא מתחזה ללא-פחות מהיצר הטוב.

הלוחם יוצא מבולבל, כיצד ידע מי עומד לפניו? אכן, אחת הבעיות המרכזיות בעמידה בפני היצר היא זיהוי, וכאשר יש בעייתיות בזיהוי האויב, המלחמה נעשית קשה ומורכבת יותר. במלחמה רגילה, אתה רואה מולך את האויב, יודע מי הוא, מכיר את מטרותיו והיכן פרוסים כוחותיו. לא-כן במלחמת היצר. הוא אינו עומד מולך, אלא יושב בתוכך, וקולו נשמע כקולך, ונימוקיו מלאי דאגה "לטובתך". הוא לובש צורה ופושט צורה, מסתיר את מטרותיו, מופיע בתחפושת ערכית, וכביכול דואג לצדק, ליושר, לענווה ולכל המידות הטובות שהאדם חפץ להגיע אליהן. על עורמתו זו של היצר, מובא בזוהר הקדוש (ח"א קי"א) משל לכת ליסטים שהיו אורבים בדרכים לגזול ולהרוג בני אדם, ומינו מהם אחד שיודע להסית בני אדם. מה היה עושה? מקדים והולך לקבלם, ונעשה כעבד לפנייהם עד שמאמינים בו הטיפשים, ובוטחים באהבתו ושיחתו ושמחים עמו. ואז מוליכם בחלקלקות דבריו לאותו מקום שהליסטים שם. כיון שמגיע עמהם לשם, הוא הראשון שהורג בהם. כך הוא היצר הרע. עכ"ד הזוהר.

והוא היצר אשר קראו יואל הנביא "צפוני", שנאמר "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" (יואל ב). זהו יצר הרע שצפון ועומד בלבו של האדם, ומראה עצמו כאילו הוא בא לעזור לאדם ולסייע לו בעבודת ה', ומתוך כך גוררו את אט ומכשילו. לפי זה מסביר הבעל שם טוב בדרך דרש את המשנה: "איזהו מקומן של זבחים קודשי קדשים שחיתתן בצפון" (זבחים ה'). זה שהיצר הרע מחטיא אנשים פשוטים בקלות, עוד מתקבל על הדעת ("קדשים קלים - שחיתתן בכל מקום"), אך את הצדיקים - "קדשי קדשים" איך הוא מחטיא וזובח אותם על מזבח העבירות? מיישבת המשנה "שחיתתן בצפון" - היצר שוחטן בכך שמצפין ומחביא את העבירה באיצטלא של מצווה, ועל ידי זה מצליח להחטיא גם אותם. (הרב עובדיה חן)

**ברכה והצלחה
ובריאות איתנה**
אסף בן אשר ומשפחתו הי"ו
דוד אשר בן איבון ומשפחתו הי"ו

לרפואה שלימה
סעיד אשר בן לאה הי"ו
אורה בת סניורה הי"ו

שיעור בפרשת שבוע
מהרב שמשון פוקס שליט"א
כל יום חמישי
מיד לאחר מנחה
בביכני"ס אור אבנר
רח' משה דיין קרית הסביונים יהוד
מנחה - בשעה 16:15

בית הכנסת "היכל יצחק דוד"
רח' דוד אלעזר 18

תפילת שחרית 6:30
מנחה וערבית (סמוכות) -- 16:20
שיעורי תורה מידי יום אחרי ערבית

יום א' - הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ב' - הרב הגאון אברהם הכהן שליט"א
יום ג' - הרב שלום אטלן שליט"א
יום ד' - הרב בן יאבו שליט"א
יום ה' - הרב אליהו הכהן שליט"א

בית הכנסת
"עולי בבל"
ע"ש הרב יוסף חיים זצ"ל

חדש-שחרית - 5:30 נץ
מנין ב' - 7:30
מנחה ערבית - 16:15
שיעורי תורה מידי יום
לאחר ערבית
יום א' ב' ה'
רב בית הכנסת
הרב יהונתן אמדי שליט"א
יום ג'
הרב שמשון פוקס שליט"א
יום ד'
הרב נאור דרשני שליט"א
יום ה' -
הרב רפאל עגיב שליט"א
בשעה 19:30

"עץ חיים היא למחזיקים בה"
לזכות להצלחה ולבריאות איתנה
טוביה שרבי בן נזימה
ומשפחתו הי"ו
דוד חיים בן עליזה
ומשפחתו הי"ו
אופיר דלל בן אורה
ומשפחתו הי"ו